

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я

ЧАСТИНА 1

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

2025 р.

2. Борзенко О.П. Особливості організації дистанційного навчання в Україні / О.П. Борзенко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського: зб. наук. праць. «Сучасні тенденції у педагогічній освіті і науці України та Ізраїлю: шляхи до інтеграції» – Одеса, 2011. – С. 13-20.

3. Сисоєва С.О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – Випуск III–IV. – 2003. – С. 81

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Кушнірюк Сергій Георгійович

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри фізичної культури, спорту та методики викладання Бердянського державного педагогічного університету

Самсутіна Наталя Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної культури, спорту та методики викладання Бердянського державного педагогічного університету

Сучасні виклики, які постають перед системою української освіти, ускладнилися через військові дії. Багато закладів загальної середньої освіти зазнали руйнувань або змушені працювати у дистанційному форматі, що суттєво вплинуло на освітній процес та організацію фізичного виховання.

Фізичне виховання має велике значення у формуванні здорового способу життя, підвищенні рівня фізичної підготовленості молодого покоління та вимагає нових підходів до підготовки майбутніх учителів фізичної культури, здатних до ефективного використання дистанційних технологій навчання. У зв'язку з цим особливо актуальною для педагогічних закладів вищої освіти стає розробка сучасних методик підготовки майбутніх учителів, які враховують специфіку дистанційного навчання.

Мета нашого дослідження полягає у визначенні особливостей підготовки майбутніх учителів фізичної культури до ефективного використання дистанційних технологій навчання. Для її досягнення використано методи аналізу науково-методичної літератури, а саме, вивчення і систематизація наявних досліджень щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до використання дистанційних технологій навчання на уроках фізичної культури.

Згідно Інструктивно-методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році «з метою збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу заклади освіти змушені переходити повністю або частково на дистанційний режим роботи, що обмежує здобувачів освіти в очному спілкуванні, звичному для себе способі життя. Але найвагомішим викликом є обмеження рухової активності. Це найбільше відчуває організм дитини, який потребує постійної динаміки, впливу ультрафіолетових променів, свіжого повітря тощо. Усе це в комплексі ставить перед вчителем / учителькою фізичної культури завдання знаходити дієві шляхи у розв'язанні складних питань дистанційного навчання» [2].

На думку П. Лівака, «учитель фізкультури повинен уміти знаходити підхід до кожного учня, враховуючи його індивідуальні потреби та можливості. Формування позитивного ставлення до фізичної активності та здорового способу життя в молоді – це одна з основних задач учителя. Натепер підготовка викладачів фізичної культури в Україні проходить певні зміни. Багато закладів вищої освіти адаптують свої програми відповідно до сучасних суспільних вимог та потреб здобувачів освіти» [3].

Автор вважає, що для майбутнього учителя фізичної культури важливими є навички використання онлайн-ресурсів, уміння організовувати заняття в умовах обмеженого

простору, забезпечувати мотивацію здобувачів освіти до фізичної активності поза межами звичайних уроків і формувати здоров'язберезувальну навичку [3].

К. Буділов зазначає, що результати проведених опитувань серед майбутніх учителів фізичної культури показали: всі здобувачі вищої освіти знайомі з технологіями дистанційного навчання, 76,9% здобувачів активно ними користуються, але лише 3,8% з них мають високий рівень компетентності щодо їх застосування у своїй майбутній педагогічній діяльності. Найчастіше майбутні учителі фізичної культури користуються вебсервісами Google [1].

Ці дані підкреслюють необхідність удосконалення підготовки майбутніх учителів фізичної культури до ефективного використання дистанційних технологій у професійній діяльності.

Основні особливості такої підготовки включають використання ресурсів, спрямованих на оволодіння майбутніми учителями фізичної культури навичками методичного опрацювання цифрових інструментів, технічної грамотності, розвитку практичних навичок онлайн-взаємодії під час виконання фізичних вправ, психолого-педагогічної адаптації та організаційних аспектів освітнього процесу на уроках фізичної культури.

З урахуванням рекомендацій внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів у межах реалізації Освітньо-професійної програми «Фізична культура» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) викладачі Бердянського державного педагогічного університету (м. Запоріжжя) приділяють особливу увагу сучасним підходам у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до використання дистанційних технологій навчання.

Під час вивчення навчальних дисциплін «**Новітні технології фізичного виховання в НУШ**» та «**Професійна майстерність учителя фізичної культури**» певний акцент робиться на формування інформаційно-цифрової компетентності, оволодіння сучасними методами дистанційного навчання та їх ефективному застосуванні в освітньому процесі.

До навчальних програм дисциплін включено змістові модулі, що враховують особливості підготовки майбутніх учителів фізичної культури до ефективного використання дистанційних технологій навчання, серед яких:

- методична підготовка, яка включає опрацювання методик викладання фізичної культури у дистанційному форматі; використання інтерактивних платформ (Zoom, Google Classroom, Moodle тощо); розробку онлайн-уроків фізичної культури із залученням відеоінструкцій та інтерактивних завдань, відеочеленджів та онлайн-змагань.
- технічна грамотність, до якої входить опанування цифрових технологій для моніторингу фізичної активності учнів; використання мобільних додатків для тренувань; засвоєння програм для візуалізації рухових навичок (аналітичне відео, трекінг рухів);
- практична реалізація, спрямована на розвиток навичок демонстрації фізичних вправ через відеоуроки та прямі ефіри; визначення критеріїв оцінювання фізичної підготовленості учнів у дистанційному режимі; взаємодія з учнями через чат-боти, форуми та відеоконференції;
- психолого-педагогічна адаптація, що включає підтримку мотивації учнів під час самостійних занять фізичними вправами; врахування індивідуальних особливостей учнів у дистанційному навчанні; створення позитивного емоційного фону під час онлайн-уроків фізичної культури;
- організаційні аспекти, серед яких планування та структурування освітнього процесу з фізичного виховання з використанням дистанційних технологій навчання; забезпечення контролю та зворотного зв'язку з учнями на уроках фізичної культури; впровадження змішаного навчання (поєднання онлайн- та офлайн-методів).

Врахування цих особливостей у процесі фахової підготовки формують готовність майбутніх учителів фізичної культури до ефективного реалізації процесу фізичного виховання з використанням дистанційних технологій.

Отже, виявлені нами особливості підготовки майбутніх вчителів фізичної культури свідчать про важливість інтеграції дистанційних технологій в освітній процес. Вони забезпечують формування фахових компетентностей, необхідних для ефективного здійснення процесу фізичного виховання учнів закладів загальної середньої освіти у сучасних умовах.

Таким чином, удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури з орієнтацією на дистанційні технології є необхідним кроком у модернізації освітньо-професійних програм для здобувачів вищої освіти. Це сприяє не тільки підвищенню професійної майстерності учителів фізичної культури, але й покращенню результатів навчання учнів у процесі фізичного виховання.

Список використаних джерел:

1. Буділов К. Сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до впровадження технологій дистанційного навчання / Кирило Буділов, Наталя Самсутіна // *Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24- 25 квітня 2024 року) : збірник тез. – Запоріжжя : БДПУ, 2024. – С.92 – 94.
2. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66d/ffe/c4c/66dffec4c92d2958213439.pdf>
3. Лівак П. Є. (2024). Особливості підготовки вчителів фізичної культури в іноземних закладах вищої освіти в контексті застосування сучасних цифрових платформ в умовах дистанційного середовища. *Академічні візії*, (36). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1401>